

Proliferation of *Armillariella mellea* (Vahl in Fl. Dan. ex Fr.) P. Karst. probably caused by a virus

Proliferace václavky působená pravděpodobně virem

C. Blatný¹⁾, B. Kasala²⁾, A. Pilát³⁾, J. Santilliová-Svobodová⁴⁾, M. Semerďžieva⁵⁾

With the fruiting bodies of *Armillariella mellea* a proliferation of the gills has been observed for several years, always in the same locality, in the valley of Bílý potok at Veveří Bitýška, county Brno, ČSSR. This proliferation occurred usually in the centre of the cap, but also on other places or on its margin.

These diseased fruiting bodies were used for cultivation of the mycelium on agar-nutrient media. The mycelium was homogenized together with the agar diluted with water at a ratio of 1:10. In June 1970 4 stumps were inoculated with this homogenate in Zahrádky (county Česká Lípa). In 1969 on two of those stumps the fruiting bodies of both *Pholiota mutabilis* (Schaeff. ex Fr.) Kumm. and *Laccaria amethystina* (Bolt. ex Hooker) Murr. were found. On the other two stumps fruiting bodies of *Armillariella* in 1969 developed. In 1970 no fruiting bodies of *Armillariella* were observed on those stumps. Among the fruiting bodies of *Pholiota mutabilis* growing in 1970 on these stumps 4 fruiting bodies had slight proliferations on the upper surface of the caps and on their margins; with one fruiting body proliferating gills occurred on the upper surface of its cap. In one fruiting body of *Laccaria amethystina* developed on these stumps in 1970, a side and margin proliferation of gills was observed. The untreated fruiting bodies of the same species which developed in the neighbourhood were normal. This abnormality is considered to be caused by a virus and is called proliferation.

Similar proliferation — formerly usually called morchelloidities or morchelloid forms — were found with *Cantharellus cibarius* Fr. and *Clitocybe nebularis* (Batsch ex Fr.) Kumm. var. *alba* Lange. They are probably of the same origin.

On the locality at Brno, where the *Armillariella* with proliferations on the caps grew in abundance we found *Trametes gibbosa* (Pers.) Fr. Their fruiting bodies had pores on the turned up margins. It is possible to include also this phenomenon in this group of diseases.

In the locality in Holany, county Česká Lípa, where we found the mentioned *Clitocybe nebularis* var. *alba* with the proliferation on the cap, we found also several groups of the same mushroom species. The caps of their fruiting bodies were overgrown by their own mycelium. This abnormal phenomenon was observed with larger groups of fruiting bodies including also the young ones. It is probably that this phenomenon might be caused by a virus too.

Also the abnormal seam of the cap margins observed with *Laccaria amethystina* might belong to this group of diseases.

Proliferace lupenů na líci klobouků uprostřed klobouku nebo mimo střed nebo i na okraji, byla u václavky pozorována po řadu let na témže místě (údolí Bílého potoka u Veverí Bitýšky, okr. Brno, ČSSR). Z plodnic takto ochuravělých bylo vypěstováno mycelium. Toto mycelium bylo i s agarem — živnou půdou — homogenizováno a zředěno vodou v poměru 1 : 10. Touto emulzí byly 1. VI. 1970 očkovány v katastru obce Zahradky (okr. Česká Lípa) 4 pařezy. Na dvou z nich vyrostly v r. 1969 plodnice opeňky (*Pholiota mutabilis*) a lakovky ametystové (*Laccaria amethystina*), na dalších dvou pařezech byly v r. 1969 nalezeny plodnice václavky. V r. 1970 na pokusných pařezech žádné plodnice václavky nevyrostly. Z plodnic opeňek v r. 1970 na těchto pařezech vyrostlých měly 4 plodnice lehké proliferace na okraji a uvnitř plochy líce klobouku a jedna plodnice lupenový výrůstek na líci klobouku. Jedna plodnice lakovky fialové z plodnic na těchto pařezech v r. 1970 vyrostlých měla boční lupenovou a okrajovou proliferaci. V okolí rostoucí plodnice obou těchto druhů hub byly normální. Abnormitu považujeme za podezřelou z virového onemocnění a nazýváme ji proliferací.

Podobné proliferace, dříve často nazývané merchelloiditami nebo morchelloidními formami — jsme našli u lišky obecné — *Cantharellus cibarius* a strmělky mlženy bílé (*Clitocybe nebularis* var. *alba*). Jsou pravděpodobně téhož původu.

Na lokalitě u Brna, kde hromadně rostly václavky s proliferacemi na kloboucích, jsme zjistili u chorošovitě houby outkovky hrbaté (*Trametes gibbosa*) plodnice s nahoru ohnutými okraji rubu plodnice se sporonosnými póry. I tento zjev ochuravění bylo by možno zařadit do této skupiny.

Na lokalitě, kde u zmíněné strmělky mlženy bílé — Holany, okr. Česká Lípa — jsme zjistili proliferaci lupenů na klobouku, jsme u některých skupin téhož druhu houby konstatovali silné porůstání líce klobouku vlastním myceliem této houby. Celé skupiny, i mladé plodnice, měly tento abnormální zjev. Není vyloučeno, že jde o příbuzný zjev, rovněž virového původu.

Také abnormální hluboká záhybovitost okrajů klobouků, pozorovaná u lakovky ametystové, by mohla patřit do této skupiny chorob.